RETSMØDERAPPORT
i sag 307/87 *

I — Faktiske omstændigheder og retsforskrifter

Fru Marion Klein blev, efter at hun havde arbejdet som tjenestemand i Europa-Parlamentet fra 1966, overført til Kommissionen med virkning fra den 1. oktober 1975 og blev i henhold til beslutning af 16. april 1986 pensioneret på grund af invaliditet med virkning fra den 1. maj 1986. Pensionen blev fastsat til 69,1666% af grundlønnen i lønklasse LA 4, 6. løntrin.

Ved skrivelse af 1. november 1986 ansøgte fru Klein om at få udbetalt husstandstillæg, idet hun henviste til, at hendes mand, forhenværende tjenestemand ved Rådet i lønklasse LA 5, 5. løntrin, var udtrådt af tjenesten pr. 1. oktober 1986 i henhold til forordning nr. 3518/85 af 12. december 1985.

Ved skrivelse af 17. december 1986 meddelte Kommissionen fru Klein, at den ikke kunne imødekomme hendes ansøgning. Fru Klein indgav den 4. marts 1987 en administrativ klage over Kommissionens afgørelse. Den 10. juli 1987 meddelte Kommissionen hende afslag på klagen.

Det bemærkes, at fru Kleins mand modtager et husstandstillæg fra Rådet. Tillægget er imidlertid mindre end det tillæg, som ansøgeren mener at være berettiget til, og som skal beregnes på basis af hendes invalidepension, der er højere end hendes mands udtrædelsesgodtgørelse.

Husstandstillæg omhandles i tjenestemandsvedtægtens artikel 67, stk. 1, litra a). Ret til husstandstillæg har ifølge artikel 1 i bilag VII til vedtægten:

»a) gifte tjenestemænd

...« [stk. 2, litra a)].

Artikel 1, stk. 3 og 4, er sålydende:

»3. Såfremt ægtefællen udøver en erhvervsmæssig indtægtsgivende beskæftigelse med en årlig erhvervsmæssig indkomst, der inden fradrag af skat er højere end den årlige grundløn for en tjenestemand i lønklasse C 3, tredje løntrin, reguleret med en justeringskoefficient, som er fastsat for det land, hvor ægtefællen udøver erhvervsvirksomhed, får den tjenestemand, der har ret til husstandstillæg, ikke dette tillæg, medmindre ansættelsesmyndigheden ved særlig afgørelse har bestemt andet. Tillægget ydes dog i alle tilfælde, når ægtefællerne har forsørgerpligt over et eller flere børn.

4. Når to ægtefæller, der er ansat i Fællesskabernes tjeneste, i henhold til bestemmelserne ovenfor begge har ret til husstandstillæg, udbetales dette kun til den ægtefælle, der har den højeste grundløn.«

* Processprog: fransk.

II — Skriftveksling og parternes påstande

1. Stævningen blev registreret på Domstolens Justitskontor den 8. oktober 1987.

Sagsøgeren har nedlagt følgende påstande:

— Kommissionens afgørelse af 17. december 1986 om ikke at tildele sagsøgeren det i tjenestemandsvedtægtens artikel 67, stk. 1, litra a), nævnte husstandstillæg annulleres, og om nødvendigt annulleres ansættelsesmyndighedens stadfæstelse af 1. juli 1987, som blev meddelt sagsøgeren ved skrivelse af 10. juli 1987,

— sagsøgte tilpligtes at betale samtlige sagens omkostninger.

Kommissionen har nedlagt følgende påstande:

— frifindelse,

— afgørelsen om sagsomkostningerne træffes efter de herom gældende regler.

2. På grundlag af den refererende dommers rapport og efter at have hørt generaladvokaten har Domstolen besluttet at indlede den mundtlige forhandling uden forudgående bevisførelse.

III — Parternes anbringender og argumenter

Sagsøgeren har til støtte for søgsmålet gjort to anbringender gældende:

1) tilsidesættelse af artikel 1, stk. 4, i vedtægtens bilag VII,

2) fejlagtig begrundelse.

3.1. *Det første anbringende*

3.1.1. *Sagsøgeren* har anført, at Kommissionen ikke med hjemmel i artikel 1, stk. 3, til bilag VII til vedtægten kunne nægte hende husstandstillæg. Hun har til støtte herfor anført følgende argumenter.

1) Artikel 1, stk. 3, til bilag VII er klar. Bestemmelsen gælder alene, såfremt ægtefællen udøver en erhvervsmæssig indtægtsgivende beskæftigelse og herved opnår en erhvervsmæssig indkomst, der er højere end grundlønnen for en tjenestemand i lønklasse C 3, tredje løntrin. Sagsøgerens ægtefælle udøver ikke længere en sådan beskæftigelse. Sagsøgte kan alene holde sig til baggrunden for bestemmelsen, såfremt en bogstavelig fortolkning af bestemmelsen fører til usikre resultater, hvilket ikke er tilfældet.

2) Udtrædelsesgodtgørelsen må sidestilles med andre pensionsydelser. Udtrædelsesgodtgørelsen hviler således på en tidligere erhvervsmæssig beskæftigelse; sagsøgerens ægtefælle måtte ved sin udtræden af tjenesten underskrive en erklæring om, at han som udtrådt af tjenesten kun vil udøve eventuel indtægtsgivende beskæftigelse efter underretning til Rådet derom; endelig fradrages krisebidraget ikke længere i hans indkomst, og han må på egen hånd tegne en »ulykkesforsikring«.

Artikel 1, stk. 3, i bilag VII omfatter altså ikke pensionsindkomst.

3) Såfremt lovgiver havde ønsket at sondre mellem godtgørelsen ved frivillig udtræden af tjenesten og de andre former for pension, ville man utvivlsomt have indsat en udtrykkelig bestemmelse herom i Rådets forordning nr. 3518/85 eller i vedtægtens bilag VII; en sådan bestemmelse kunne navnlig have været indsat i forbindelse med de ændringer, der blev gennemført i anledning af udvidelserne af Fællesskabet.

4) Modsat sagsøgtes opfattelse kan man ikke sidestille godtgørelsen ved frivillig udtræden af tjenesten med de nationale førtidspensioner, idet disse ikke har samme karakter som alders- eller invalidepensioner:

— Fællesskabets ordning vedrørende godtgørelse ved frivillig udtræden af tjenesten er grundlæggende forskellig fra de nationale førtidspensionssystemer, idet ordningen tilgodeser et særligt EF-hensyn, nemlig indplaceringen af tjenestemænd fra de nye medlemsstater i Fællesskabets administrative personale;

— man kan ikke drage paralleller til de nationale ordninger for førtidspension eller efterløn og hævde, at de, om så blot på enkelte punkter, ligner Fællesskabets ordning med godtgørelse ved frivillig udtræden af tjenesten. De nævnte ordninger er nemlig forskellige fra den ene stat til den anden — hvis de da overhovedet findes i alle medlemsstater — og de tilgodeser særlige formål.

3.1.2. *Sagsøgte* har anført, at afslaget på sagsøgerens ansøgning om husstandstillæg har hjemmel i artikel 1, stk. 3, i bilag VII til vedtægten. Sagsøgte har til støtte herfor anført følgende argumenter.

1) Det erkendes, at sagsøgerens ægtefælles indtægter ikke stammer fra en igangværende beskæftigelse. Uafhængigt af vedtægtsbestemmelsens ord må den i vedtægtens bilag VII, artikel 1, stk. 3, nævnte indkomst også omfatte indkomstsurrogater, der skal sikre et udkomme for en arbejdstager, der ikke længere kan udøve sin beskæftigelse; som eksempler nævnes kontantydelser, der betales af de sociale sikringsinstitutioner til en arbejdstager, der har måttet opgive sit erhverv på grund af sygdom, løn, som en tjenestemand fortsat oppebærer under fravær på grund af sygdom, ydelser ved arbejdsløshed og godtgørelse for afskedigelse. Forholdet er det samme med hensyn til førtidspensioner, som på visse nærmere betingelser ydes arbejdstagere i den private eller offentlige sektor.

Godtgørelsen ved frivillig udtræde af tjenesten henhører under indkomstsurrogater og kan navnlig på en række punkter sammenlignes med de nationale førtidspensioner. Således indgår det tidsrum, hvorunder godtgørelsen udbetales, i beregninger af tjenesteårene med henblik på fastsættelsen af den fremtidige pension (jfr. artikel 4, stk. 7, i forordning nr. 3518/85 af 12. december 1985), idet modtageren af godtgørelsen i det hele behandles, som om han havde fortsat sin virksomhed i Fællesskabernes tjeneste. Den godtgørelsesberettigede kan forblive under den i vedtægtens artikel 72 omhandlede sygesikringsordning (artikel 4, stk. 6, i forordning nr. 3518/85); ved den pågældendes død tilkommer der ægtefælle og børn en efterladtepension.

Efter sagsøgtes opfattelse fremgår det i det hele af denne retsstilling, at selv om den godtgørelsesberettigede ikke længere arbejder i institutionens tjeneste, er han fortsat stillet på en måde, der i en række henseender svarer til hans situation, mens han var i aktiv tjeneste.

2) Sagsøgte har anført, at den af sagsøgeren forsvarede fortolkning af artikel 1, stk. 3, i vedtægtens bilag VII strider mod det overordnede princip om ligebehandling med hensyn til løn.

En sådan fortolkning ville således for eksempel føre til, at der måtte betales husstandstillæg til et ægtepar, hvor begge er tjenestemænd i kategori A, alene fordi den ene ægtefælle oppebærer godtgørelse som frivilligt udtrådt af tjenesten, mens et andet ægtepar i en lavere kategori og i aktiv tjeneste ikke vil kunne få et sådant tillæg, såfremt stk. 3 finder anvendelse på grund af de pågældendes indkomstforhold.

3) Den frivillige udtræden af tjenesten og de nationale førtidspensioner kan sammenlignes, for så vidt som det forfulgte mål er det samme, nemlig at tilskynde personer, der har nået en alder, hvor de er forholdsvis nær ved at gå på pension, til at frigøre deres stilling til fordel for andre, dels på nationalt plan som led i bekæmpelsen af arbejdsløsheden, dels inden for EF-institutionerne for at muliggøre ansættelse af tjenestemænd, der er statsborgere i nye medlemsstater.

Domstolen har endvidere i dom af 5. juli 1983 (Valentini, 171/82, Sml. s. 2157) statueret, at førtidspensionsydelser ikke er af samme art som anden pension.

4) Sagsøgte har anført, at sagsøgerens argumenter for, at godtgørelsen ved frivillig udtræden af tjenesten og pensionsydelser kan sammenlignes, ikke er holdbare af følgende grunde:

— den af sagsøgerens ægtefælle afgivne erklæring om, at han ikke vil udøve en indtægtsgivende beskæftigelse efter at være udtrådt af tjenesten, indebærer ikke, at det er forbudt på ny at udøve erhvervsmæssig virksomhed, således at retten til godtgørelsen i så fald fortabes. Erklæringen er afgivet med henblik på artikel 4, stk. 4, i forordning nr. 3518/85 vedrørende de betingelser, hvorunder den godtgørelsesberettigede sammen med godtgørelsen kan oppebære indkomst i nyt erhverv

— for så vidt angår anbringendet om, at sagsøgerens ægtefælle ikke betaler krisebidrag, har sagsøgte anført, at opkrævningen af dette bidrag for så vidt angår pensionsydelser blot er suspenderet i de fem første år, og at Rådet fra det sjette år kan ophæve suspensionen [vedtægtens artikel 66a, stk. 3, litra b)], samt at en række tjenestemænd i aktiv tjeneste, der befinder sig i de lavere lønklasser, heller ikke betaler et sådant fradrag

— med hensyn til, at sagsøgerens ægtefælle ikke længere er omfattet af ulykkesforsikringen i henhold til vedtægtens artikel 73, har sagsøgte anført, at tjenestemænd, der har tjenestefrihed af personlige årsager, heller ikke har en sådan forsikring.

5) Hvad endelig angår anbringendet om, at lovgiver, såfremt man havde ønsket at sondre mellem godtgørelse ved frivillig udtræden af tjenesten og de andre pensionsformer, utvivlsomt ville have fastsat en utrykkelig bestemmelse herom i de relevante EF-forskrifter, har sagsøgte anført, at Rådet ikke af egen drift kunne gennemføre en sådan ændring af bestemmelserne, og at Rådet hidtil ikke har fået forelagt et forslag af Kommissionen til ændring af artikel 1, stk. 3, i bilag VII. Rådets tavshed kan derfor kun forklares med, at det ikke har fået spørgsmålet forelagt, og ikke med dets påståede ønske om at opretholde den nuværende bestemmelse uændret.

3.2. *Det andet anbringende*

3.2.1. *Sagsøgeren* har anført, at den anfægtede afgørelse er fejlagtigt begrundet.

Som begrundelse for at afslå ansøgningen om tillægget har sagsøgte først henvist til, at sagsøgerens invalidepension ikke kan betragtes som en erhvervsmæssig indkomst. Sagsøgte har herved tilsidesat vedtægtens artikel 81, stk. 1, hvorefter »personer, der er berettiget til invalidepension... under de i bilag VII fastsatte betingelser [har] krav på de familietillæg, der er nævnt i artikel 67«.

Med hensyn til anbringendet om, at den udtrædelsesgodtgørelse, som sagsøgerens ægtefælle modtager, er højere end den årlige grundløn for en tjenestemand i lønklasse C 3, tredje løntrin, har sagsøgeren anført, at dette anbringende heller ikke er begrundet. Sagsøgeren har i denne forbindelse henvist til sin fortolkning af artikel 1, stk. 3, i bilag VII, jfr. ovenfor.

3.2.2. *Sagsøgte* har anført, at afgørelsen udelukkende hviler på den anden begrundelse, og at sagsøgtes fortolkning af artikel 1, stk. 3, i bilag VII til vedtægten af de tidligere anførte grunde er den rette.

J. C. Moitinho de Almeida
Refererende dommer